

PEDAGÓGIAI INNOVÁCIÓRA VONATKOZÓ KUTATÁSI TENDENCIÁK AZ IKT-VAL TÁMOGATOTT OKTATÁSI KÖRNYEZETBEN

Lakatosné Török Erika
Kecskeméti Főiskola GAMF Kar

Kulcsszavak: IKT, innováció

A pedagógiában éppúgy, mint a gazdaság különböző területein, az innováció célirányos fejlesztő tevékenység, melynek hatására a szervezet, a struktúra, a technológia, a tartalom, vagy a felhasználás megújul (Gáspár, 2002). Az innováció fogalmát többnyire egyértelmű összefüggésben említik az Információs és Kommunikációs Technológiák térnyerésével és a technológiához kapcsolódó pedagógiai reformokkal (Balanskat, Blamire és Kefala, 2006; Condie és Munro 2007; Kozma és Anderson, 2002; Pelgrum és Anderson, 1999; Pelgrum és Voogt, 2007; Westera, 2004;). Az oktatási folyamathoz kapcsolódóan az innovációs kutatásokat pedagógiai, módszertani és intézményi szempontok alapján, valamint nemzetközi és hazai környezetben is vizsgálhatjuk.

A pedagógiai innovációra vonatkozó kutatások áttekintése alapján a nemzetközi vizsgálatok többnyire elméleti megközelítésből kiindulva igyekeznek feltárni az innovációs folyamat jellemzőit, mechanizmusait, az innovatív pedagógiai gyakorlatot és a módszertani kihívásokat (Kozma és McGhee, 2003; Forkosh-Baruch és mtsai, 2005). Vizsgálják az innováció fázisait, szintjeit, az innovációban résztvevők típusait, egyrészt a mikroszinten, a pedagógiai gyakorlat szempontjából (Law és mtsai, 2003; Law, 2003, 2004), másrészt makroszinten, intézményi, szervezeti, stratégiai megközelítés alapján (Granger és mtsai, 2002; Miouser és mtsai, 2003; Tubin és mtsai, 2003; Forkosh-Baruch és mtsai, 2005). A nemzetközi összehasonlító vizsgálatok felhívják a figyelmet a kulturális különbségek jelentőségére (Law és mtsai, 2005), amelynek következtében lényegesek az eltérések a pedagógiai innovációs folyamat bevezetése, implementációja, fenntartása, alkalmazása során (Fullan, 2001). Sajátos vizsgálati szempontot jelent a változás komplexitása, megnyilvánulása, összeegyeztethetősége, a lokális környezet, tehát az iskolai környezet, az iskolavezetés és a tanárok jellemzői és externális faktorként pedig a kormányzat, üzleti világ és szakértői szervezetek hatása (Yuen, Law és Chow, 2004).

A hazai kutatások tényfeltáró jelleggel írják le az innovációs gyakorlatot (Áts, Bondor és Kovács, 2000; Köpeczi-Bócz, Bükk és Vinczéné, 2007), az innovációra vonatkozó, többségében az iskolavezetők és pedagógusok önreflexión alapuló nézeteit (Kőrösné, 2000, 2001). A nemzetközi gyakorlatban és a hazai kutatásokban is gyakori, hogy nem vizsgálják szisztematikusan az innovációs folyamatot, hanem összegyűjtik, leírják a *best practice* körébe sorolható innovatív gyakorlatokat, és követendő példaként tárják azokat az oktatás résztvevői elé.

Az innováció, a változás/változtatás igénye számtalan forrásból származhat. Az IKT-eszközök oktatásban történő alkalmazása nemcsak technikai adaptációt kíván, hanem olyan folyamatokat gerjeszt, melyek hatására új feltételekhez kell igazodni az intézményvezetőknek, tanároknak. Az innovációs mechanizmusokra vonatkozó metaelemzés segítheti a folyamatok további vizsgálatának megalapozását.